

LỜI NÓI ĐẦU

Địa lý kinh tế Việt Nam là một trong những môn học đại cương, là nền tảng kiến thức cho sinh viên học các môn khoa học xã hội – nhân văn. Môn học Địa lý kinh tế Việt Nam được giảng dạy cho sinh viên các ngành: Kinh tế, Quản lý đất đai, Quản trị kinh doanh, Kế toán trong trường.

Cho đến nay đã có một số giáo trình Địa lý kinh tế Việt Nam được xuất bản. Song tùy theo từng trường, từng nội dung khung chương trình mà bài giảng được thay đổi cho phù hợp với mục tiêu và đối tượng đào tạo.

Thông qua bài giảng này, sinh viên sẽ có được những kiến thức cơ bản về các nguồn lực chủ yếu để phát triển kinh tế xã hội của Việt Nam, hiện trạng và phương hướng tổ chức lãnh thổ các ngành kinh tế: công nghiệp, nông-lâm-ngư nghiệp, dịch vụ cũng như tổ chức lãnh thổ 7 vùng kinh tế của Việt Nam.

Với môn học Địa lý Kinh tế Việt Nam, vấn đề tổ chức lãnh thổ có vai trò đặc biệt quan trọng và gắn với quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Vì vậy, tổ chức lãnh thổ là vấn đề xuyên suốt trong nội dung bài giảng này.

Trong quá trình biên soạn mặc dù gặp phải không ít khó khăn nhưng tác giả đã cố gắng đến mức cao nhất để bài giảng đảm bảo tính khoa học hiện đại, cập nhật về thông tin kinh tế, xã hội của đất nước, của khu vực Đông Nam Á và trên thế giới. Hy vọng rằng đây sẽ là tài liệu bổ ích đối với đông đảo sinh viên cũng như những người quan tâm tới vấn đề này ở Việt Nam.

Bài giảng Địa lý kinh tế Việt Nam chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót nhất định. Tác giả chân thành cảm ơn các ý kiến đóng góp, phê bình của các nhà khoa học, các đồng nghiệp và bạn đọc để bài giảng này được hoàn thiện hơn.

MỤC LỤC

BÀI MỞ ĐẦU. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA ĐỊA LÝ KINH TẾ.....	5
1.1. Đối tượng nghiên cứu của môn học Địa lý Kinh tế.....	5
1.1.1. Lịch sử phát triển của môn học.....	5
1.1.2. Đối tượng nghiên cứu.....	5
1.2. Nội dung nghiên cứu của địa lý kinh tế.....	6
1.3. Phương pháp nghiên cứu.....	7
1.3.1. Phương pháp khảo sát thực địa.....	7
1.3.2. Hệ thống thông tin địa lý (GIS).....	7
1.3.3. Phương pháp bản đồ.....	8
1.3.4. Phương pháp viễn thám.....	8
1.3.5. Phương pháp dự báo.....	8
1.3.6. Phương pháp phân tích chi phí - lợi ích.....	8
Chương 1. KHÁI QUÁT VIỆT NAM TRONG HỆ THỐNG KINH TẾ QUỐC TẾ ...	9
1.1. Đặc điểm và xu hướng hiện đại của nền kinh tế thế giới.....	9
1.1.1. Khái quát về thế giới.....	9
1.1.2. Các chỉ tiêu đánh giá các nước trên thế giới.....	9
1.1.3. Các nhóm nước trên thế giới.....	11
1.1.3.1. Phân chia các nhóm nước trên thế giới theo chỉ tiêu tổng hợp.....	11
1.1.3.2. Phân chia các nhóm nước theo thu nhập bình quân đầu người.....	13
1.2. Những thuận lợi và khó khăn của Việt Nam hiện nay.....	13
1.2.1. Những thuận lợi.....	13
1.2.2. Những khó khăn.....	14
1.3. Quan điểm và giải pháp chủ yếu nhằm huy động, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực phát triển kinh tế ở nước ta.....	15
Chương 2. CÁC NGUỒN LỰC ĐỂ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM.....	17
2.1. Nguồn lực tài nguyên thiên nhiên.....	17
2.1.1. Khái niệm và phân loại nguồn tài nguyên thiên nhiên.....	17
2.1.2. Mối quan hệ giữa con người và tự nhiên.....	18
2.1.3. Điều kiện tự nhiên của Việt Nam.....	20
2.1.3.1. Vị trí địa lý và phạm vi lãnh thổ.....	20
2.1.3.2. Địa hình.....	26
2.1.3.3. Khí hậu.....	30
2.1.4. Các nguồn tài nguyên thiên nhiên của Việt Nam.....	31
2.1.4.1. Tài nguyên đất.....	31
2.1.4.2. Tài nguyên nước.....	33

2.1.4.3. Tài nguyên rừng.....	34
2.1.4.4. Tài nguyên biển.....	35
2.1.4.5. Tài nguyên nhiên liệu, năng lượng.....	36
2.1.4.6. Tài nguyên khoáng sản.....	37
2.2. Dân cư và nguồn lao động của Việt Nam.....	40
2.2.1. Những vấn đề lý luận về phân bố dân cư và sử dụng nguồn lao động.....	40
2.2.1.1. Mối quan hệ giữa dân cư, lao động và hoạt động sản xuất xã hội.....	40
2.2.1.2. Những vấn đề cần quan tâm khi nghiên cứu về dân cư, nguồn lao động.....	40
2.2.2. Đặc điểm dân cư ở Việt Nam..... (A.)	43
2.2.2.1. Đặc điểm chung về dân số Việt Nam.....	43
2.2.2.2. Dân tộc.....	48
2.2.3. Nguồn lao động Việt Nam.....	54
2.2.4. Đánh giá chung về dân cư, nguồn lao động ở Việt nam.....	58
Chương 3. TỔ CHỨC LÃNH THỔ CÁC NGÀNH KINH TẾ Ở VIỆT NAM.....	61
3.1. Khái niệm và nguyên tắc tổ chức lãnh thổ.....	61
3.1.1. Khái niệm.....	61
3.1.2. Các nguyên tắc phân bố sản xuất.....	61
3.1.2.1. Nguyên tắc 1: Phân bố các cơ sở sản xuất gần các nguồn nguyên liệu, nhiên liệu, năng lượng, nguồn lao động và thị trường tiêu thụ sản phẩm.....	61
3.1.2.2. Nguyên tắc 2: Phân bố sản xuất phải kết hợp công nghiệp với nông nghiệp, thành thị với nông thôn.....	62
3.1.2.3. Nguyên tắc 3: Phân bố sản xuất phải chú ý phát triển nhanh chóng nền kinh tế-văn hóa của các vùng lạc hậu, chậm phát triển.....	63
3.1.2.4. Nguyên tắc 4: Phân bố sản xuất phải chú ý kết hợp tốt kinh tế với quốc phòng.....	64
3.1.2.5. Nguyên tắc 5: Phân bố sản xuất phải chú ý tăng cường và mở rộng các quan hệ hợp tác quốc tế.....	64
3.1.2.6. Nguyên tắc 6: Phân bố sản xuất phải chú ý tổ chức, phân công lao động hợp lý giữa các vùng trong nước.....	64
3.2. Khái quát về phân ngành kinh tế và một số khái niệm cơ bản.....	65
3.3. Tổ chức lãnh thổ ngành nông – lâm – ngư nghiệp.....	67
3.3.1. Khái niệm và vai trò ngành nông nghiệp.....	67
3.3.1.1. Khái niệm.....	67
3.3.1.2. Vai trò.....	68
3.3.2. Tổ chức lãnh thổ ngành nông nghiệp.....	68
3.3.3. Ngành Lâm nghiệp.....	85
3.3.4. Ngành Ngư nghiệp.....	92
3.4. Tổ chức lãnh thổ ngành Công nghiệp.....	97
3.4.1. Vai trò.....	97
3.4.2. Đặc điểm tổ chức lãnh thổ ngành công nghiệp.....	98

